

باور می‌کنی؟

رصدفانه‌ی ملی ایران، از نظر بزرگی آینه و کیفیت عکس‌برداری، جزو پنج سایت نفست جهان است.

۲۰ درصد مردم ایران ورزش نمی‌کنند.

۸۰ درصد از واکسن‌های کرونای تولید شده در جهان، در هفت کشور مصرف می‌شوند.

کپسول‌هایی دارویی وارد بازار شده‌اند که داخل آن‌ها میخ‌های فولادی کوچک جاسازی شده‌اند.

در ماسک‌ها و گوش‌پاک‌کن‌های تست کرونا، کرم، نخ یا مواد خطرناک کار گذاشته شده‌اند.

درک می‌کند. اگر می‌خواهید سواد خبری داشته باشید، به‌هنگام روبه‌رو شدن با هر خبر، به هفت پرسش کلیدی پاسخ دهید. پژوهشگران حوزه‌ی سواد خبری معتقدند، توانایی تشخیص اطلاعات درست و اخبار واقعی و تفکیک آن‌ها از اطلاعات نادرست و اخبار جعلی، ویژگی مهم هر کاربر مسئول و مطالبه‌گر، و لازمه‌ی زندگی در قرن بیست‌ویکم است.

در این مجموعه یادداشت‌های کوتاه، با مرور و واکاوی هفت پرسش‌های کلیدی، به شما کمک می‌کنیم سواد خبری‌تان را تقویت کنید. ابتدا با توجه به دانسته‌های پیشین خود، به این پرسش‌ها پاسخ دهید:

۱. تعریف شما از خبر چیست؟

۲. اگر متوجه شوید پنج تیتیر خبری که در ابتدای این یادداشت خواندید، جعلی بوده‌اند، چه واکنشی نشان می‌دهید؟ چگونه می‌توان از تولید،

بسته‌اند. در شرایط همه‌گیری اخبار جعلی، بهترین راه مقابله با این بیماری رعب‌آور، آموختن سواد نوین با عنوان «سواد خبری» است که از زیرمجموعه‌های «سواد رسانه‌ای» محسوب می‌شود. در سواد رسانه‌ای بر رسانه و تأثیر پیام تأکید می‌شود، در حالی که در سواد خبری تنها خبر و محتوایش مورد توجه و تأکید است.

سواد خبری

منظور از سواد خبری دانش و مهارتی است که کاربر به کمک آن اخبار واقعی را از شایعه، تبلیغات سیاسی و تجاری، تعصبات نژادی، مذهبی و امثال آن تشخیص می‌دهد و تفاوت میان آن‌ها را

سید غلامرضا فلسفی
پژوهشگر علوم ارتباطات

اطلاعات و اخبار مبنای آگاهی و شناخت ما از محیط هستند. ما برای تصمیم‌گیری مناسب، مشارکت در امور و پرداختن به مسئولیت‌های فردی و اجتماعی، باید از حوادث و اتفاقاتی اطرافمان به‌درستی مطلع شویم. جوامع امروز در نتیجه‌ی انتشار اطلاعات نادرست و اخبار جعلی، با یأس و بی‌اعتمادی تدریجی ملت‌ها روبه‌رو هستند.

اطلاعات نادرست و اخبار جعلی را می‌توان به ویروس کرونا تشبیه کرد که به واسطه‌ی رسانه‌ها، کمر به مرگ واقعیت

هفت پرسش کلیدی که در سواد خبری باید به آن‌ها پاسخ داده شود:

۱. نشر و بازنشر چنین اطلاعات و اخباری جلوگیری کرد؟ مسئولیت شما در این باره چیست؟

۲. به نظر شما در چه زمان‌هایی امکان انتشار اطلاعات نادرست و اخبار جعلی بیشتر می‌شود؟

- در زمان بحران (کرونا، سیل، زلزله و...)
- در ایام انتخابات
- در زمان نبود اطلاعات درباره‌ی یک حادثه
- اگر مواردی دیگر به نظر تان می‌رسد، عنوان کنید.

۳. بیشتر اطلاعات نادرست و اخبار جعلی که با آن‌ها مواجه شده‌اید، چه قالب محتوایی داشته‌اند؟

طنز، جدی، تبلیغاتی، مطالب جذاب، سرگرمی، سیاسی، اقتصادی، قومی و نژادی، مذهبی و آئینی

۴. آخرین خبری که از رسانه دریافت کرده‌اید چه بود؟ به نظر تان واقعی بود یا جعلی؟ چرا؟

۵. به نظر شما اطلاعات نادرست و اخبار جعلی بیشتر با چه هدف‌هایی تولید می‌شوند؟ چرا؟

- طنز و سرگرمی، سیاسی، اقتصادی
- تأمین منافع افراد، شرکت‌ها، دولت‌ها و حکومت‌ها
- تحریک و برانگیختن عواطف و احساسات
- تبلیغاتی
- ضربه‌زدن به منافع افراد، شرکت‌ها، دولت‌ها و حکومت‌ها

• نکته‌ای اصلی که خبر می‌خواهد بگوید، چیست؟

• آیا در خبر به همه‌ی عناصر خبری پاسخ داده شده است؟

• آیا خبرنگار برای یافتن واقعیت نهایت تلاش خود را کرده است؟

• منابعی که خبرنگار در خبرش از آن‌ها نام برده است، اعتبار کافی دارند؟

• آیا خبرنگار خبر را شفاف ارائه کرده است؟

• آیا مدارک و شواهدی دال بر درستی و نادرستی آنچه خبر می‌خواهد بگوید، وجود دارد؟

• آیا در خبر جنبه‌ی بی‌طرفی رعایت شده است؟

کتاب‌های سند برنامه‌ی درسی ملی

در چشم‌انداز «سند برنامه‌ی درسی ملی» برنامه‌های درسی و تربیتی ویژگی‌هایی دارند؛ از جمله: «برخوردار از یافته‌های معتبر علمی و پژوهشی، با تأکید بر بومی‌سازی آن‌ها»

بی‌نویس‌ها: ۱. News Literacy ۲. برای کسب اطلاعات بیشتر درباره‌ی این سواد نوین پیشنهاد می‌کنیم کتاب درسی دانش‌آموزان دوره‌ی دوم متوسطه را با عنوان «تفکر و سواد رسانه‌ای» تروق کنید.

آموزشی
ابتدایی

شهرماه

دوره‌ی بیست و پنجم
شماره‌ی ۱ | ۱۴۰۰

۳۷